

1

NARODNI

GOSPODAR

VSEBINA

Članki.

- A. Kralj: Važne spremembe davčnega zakona.
Dr. Vlado Valenčič: Vrednostni papirji.
Dr. Emil Čeferin: Zapisnik o skupščini.
A. Kralj: Uredba o posebnem prispevku v narodni obrambni sklad.

Zvezine objave.

- Dolžnosti zadrug v zvezi s skupščino.
Prilagoditev pravil novemu zadružnemu zakonu.
Podaljšava roka glede odložitve plačil.
Odprava pri reviziji ugotovljenih nedostatkov.
Tiskovine in poslovne knjige za zadruge iz mariborskega okoliša.
Sposobnost zadrug za državne dobave potrjuje revizijska zveza.

Prilogi.

- Statistični pregled poslovanja članic Zadružne zveze v Ljubljani
za leto 1938.
Koledar Zadružne zveze v Ljubljani.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

A. Kralj:

Važne spremembe davčnega zakona

Uredba o spremembah zakona o neposrednih davkih z dne 22. decembra 1939, M. s. št. 1662, ki je bila objavljena naslednjega dne v »Službenih novinah«, je prinesla važno in dalekosežno reformo naše davčne zakonodaje.

Uredba ima tendenco, v večjem obsegu pritegniti premožnejše sloje k davčnim bremenom, nasprotno pa pri naša neke davčne olajšave za revnejše prebivalstvo.

Najbolj važne so naslednje določbe:

Zemljarina

Uredba ureja, da se oproste zemljarine mali kmetje.

V § 1. je predpisano, da se doda člen 10. zakona nova točka 12, ki predpisuje, da se davka od dohodka zemljišč oproščajo oni kmetovalci, ki se jim odmerja izključno le zemljarina, če skupna vsota katastrskega čistega donosa celokupnega zemljišča, samolastnega ali solastnega, ležečega na področju ene davčne uprave, ne znaša več kot 1000 dinarjev.

Začasne davčne oprostitve in olaj-

šave, odobrene po zakonu o neposrednih davkih ali po drugih zakonih, se ne upoštevajo pri določanju gornje skupne vsote.

Vsi člani enega skupnega gospodarstva, ki imajo zemljišča, se smatrajo kot en davčni zavezanec.

Z dnem 31. decembra 1939 prenehajo veljati olajšave pri odmeri zemljarine, ki so bile uvedene za davčno leto 1936, in so bile kasneje podaljšane tudi za naslednja leta.

Oprostitve iz člena 10. zakona o neposrednih davkih (ki zadevajo zlasti nerodovitna ali za kmetijstvo neuporabljiva zemljišča) prenehajo veljati, ko se taka zemljišča usposobijo za kmetijsko izkoriščanje; v tem primeru postanejo zavezane davka s 1. januarjem prihodnjega leta.

Oprostitve iz 10. člena zakona veljajo tudi za vse doklade, ki se odmerjajo na zemljarino. Izjema velja le za zgoraj omenjena zemljišča kmetov, katerih katastrski čisti donos znaša manj kakor 1000 din in so oproščena zemljarine; na taka zemljišča se smejo od-

merjati občinske doklade, toda ne v večjem znesku, kakor je znašal predpis za leto 1939.

Mali kmetovalci, ki so oproščeni zemljarine, bodo torej oproščeni bano-vinskih in ostalih doklad, ne bodo pa oproščeni občinskih doklad.

Večjim posestnikom prinaša uredba za bodoče večja bremena. Osnovni zem-ljiški davek se odmerja po dosedanjih predpisih, zvišuje se pa dopolnilni da-vek, toda šele od 8. stopnje lestvice da-lje, t. j. pri katastrskem čistem donosu nad 20.000 din. Ako znaša katastrski či-sti donos 20.000 do 30.000 din, se bo do-polnilni davek odmerjal s 7% (doslej 6,5%), pri donosu 30.000 din do 50.000 din bo znašal dopolnilni davek 8% (do-slej 7%), pri donosu 50.000 din do 70.000 din 9%, pri donosu 70.000 din do 100.000 din 10% itd.

Zgradarina

Po dosedanjih predpisih so bile zgra-darine oproščene tvorniške, industrij-ske in rudarske zgradbe. Sedanja ured-ba obsega določbo, da so zgradarine oproščene tudi obrtniške zgradbe.

Uredba povišuje dopolnilni davek k zgradarini in uvaja za odmerjanje no-vo lestvico. Dopolnilni davek znaša pri čistem dohodku zgradbe:

	nad	do		
	10.000 din	20.000	10.000 din	2%
	20.000	30.000	20.000	3%
	30.000	40.000	30.000	4%
	40.000	50.000	40.000	5%
	50.000	60.000	50.000	6%
	60.000	70.000	60.000	7%
	70.000	80.000	70.000	8%
	80.000	90.000	80.000	9%
	90.000	120.000	90.000	10%
	120.000	150.000	120.000	11%
	150.000	250.000	150.000	12%

nad	250.000 din	do	500.000 din	13%
"	500.000	"	1.000.000	14%
"	1.000.000	"		15%

Povišanje dopolnilnega davka k zgradarini je zlasti pri višjih stopnjah prav občutno. Do sedaj je znašal do-polnilni davek za prvih 10.000 din či-stega dohodka 2%, za naslednjih 10.000 din 4%, za nadaljnjih 10.000 din 6% itd. in pri čistem dohodku nad 70.000 din 10%. V primeru z dosedanjo obremenit-tvijo je razlika pri najvišjih stopnjah prav znatna. Hišni posestnik, čigar hiše na področju ene davčne uprave, dajejo n. pr. 1.500.000 čistega prihoda, je do-slej plačeval 143.000 din dopolnilnega davka, odslej pa bo plačal 225.000 din dopolnilnega davka (zraven 180.000 din osnovnega), torej 82.000 din več. Na boljšem bo tisti hišni posestnik, ki ima hiše na področju različnih davčnih uprav.

Pridobnina

Glede pridobnine obsega uredba da-lekosečne spremembe.

Odvetniki, pravni zastopniki, javni notarji, zdravniki, arhitekti, inženirji, merilci, geodeti, veterinarji in carinski posredniki se izločijo iz druge skupine, v kateri so plačevali 8% osnovnega davka in se uvrste v prvo skupino, v kateri se odmerja pridobnina z 10%.

Pridobnine so bili do sedaj oproščeni kmetijski sezonski delavci in drugi telesni delavci, če so bili stari nad 65 let; davčna oprostitev teh oseb ostane neokrnjena, starostna meja se pa zniža na 50 let.

Poostrene so določbe za ino-zemska podjetja, ki poslujejo v naši državi. Že doslej je bilo predpi-sano, da morajo tuja podjetja, ki imajo

svoj sedež v inozemstvu, pa poslujejo tudi na ozemlju naše države, plačevati pridobnino na dohodek od obrata ali poslovanja, ki ga imajo v naši državi. V tem oziru je sedaj dodana nova določba, da se smatra, da so razširila svoje poslovanje na področje naše države tista tuja podjetja, ki imajo v naši državi poslovne naprave, to je poleg sedeža in uprave tudi poslovalnice, podružnice, tovarne in delavnice, prostore za nakupovanje in prodajanje, skladišča in druge poslovalnice kakor tudi stalna zastopstva. Za poslovno napravo tujega podjetja se smatra tudi vsako podjetje v državi, v katerem sodeluje tuje podjetje z glavnico ali je udeleženo pri delitvi dobička ali na drugi način vsaj s 50%, oziroma če podjetje oskrbuje najmanj s 50% z blagom. Dlje se smatra, da so razširile svoje poslovanje na državo tudi ona inozemska podjetja, ki prodajajo svoje blago v naši državi po trgovskih potnikih.

Ugotavljanje davčne osnove za pridobivanje pri knjigah. Uredba prinaša v novo dodanem členu 53.a dalekosežne določbe o ugotavljanju davčne osnove za odmero pridobnine. Davčna osnova (čisti dobiček) se ugotavlja po bilanci, napravljeni po poslovnih knjigah, za naslednje davčne zavezanke:

1. Industrijska, rudarska, bančna, železniška, broderska, tramvajska, mednarodna, transportna podjetja in menjalnice.

2. podjetja in obrati iz 1. skupine člena 42. zakona (trgovinska podjetja, obrtni obrati, ki prodajajo tudi nabavljeno izdelano blago, lekarne, hoteli, kavarne, gostilne, kinematografi, zabavna podjetja, prevoznika podjetja, agen-

ture, komisijski obrati in vse vrste posredovalnic), katerih davčna osnova za prejšnje leto znaša vsaj 100.000 din ali je promet predhodnega poslovnega leta dosegel najmanj 2.000.000 din.

Vsa navedena podjetja morajo voditi poslovne knjige. Davčno osnovo in kosmati promet teh davčnih zavezancev ugotavlja davčna uprava.

Če ima davčna uprava razlog sumiti v verodostojnost davčne prijave in podatkov, oziroma poslovnih knjig, na osnovi katerih je sestavljena bilanca, tedaj ugotovi davčno osnovo na podlagi primerjave s sličnim podjetjem, obratom ali poklicem. Če se tudi na ta način ne more ugotoviti davčna osnova, potem jo ugotovi po svobodni oceni davčni odbor, ki upošteva možni dohodek po vseh konkretnih dejstvih ter krajevnih in splošnih pogojih.

Za one davčne zavezanke iz tega člena, ki doslej dokazano niso vodili poslovnih knjig, prične obveznost voditi knjige s 1. januarjem 1940.

Osnovni davek pridobnine za navedene davčne zavezanke iz novega člena 53.a se poviša od 10% na 12%. Za ostale davčne zavezanke iz 1. skupine člena 42. (t. j. za one, ki se jim pridobnina ne odmerja po bilanci), ostane osnovni davek nespremenjen in znaša kakor doslej 10%.

Dopolnilni davek k pridobnini ostane v nižjih stopnjah lestvice nespremenjen, v višjih stopnjah pa se znatno zviša. Nova lestvica določa, da znaša dopolnilni davek pri čistem dohodku (davčni osnovi):

		do	10.000 din	2%	doslej	2%
nad	10.000	„	20.000 „	2,5%	„	2,5%
„	20.000	„	30.000 „	3%	„	3%

nad	30.000 do	40.000 din	4%	doslej	4%
„	40.000 „	50.000 „	5%	„	4%
„	50.000 „	70.000 „	6%	„	5%
„	70.000 „	90.000 „	8%	„	6%
„	90.000 „	120.000 „	10%	„	8%
„	120.000 „	150.000 „	12%	„	10%
„	150.000 „	250.000 „	14%	„	12%
„	250.000 „	500.000 „	16%	„	12%
„	500.000 „	1.000.000 „	18%	„	12%
„	1.000.000		20%	„	12%

Povišanje pridobnine bo najbolj zadelo tiste davčne zavezance, ki se jim odmerja pridobnina po bilanci, ker se jim povišata osnovni in dopolnilni davek.

Minimalna pridobnina. Za podjetja s prometom nad 2 milijona dinarjev se na novo uvaja minimalni davek pridobnine. Ta minimalna pridobnina se računa v promilih (tisočinkah) na letni kosmati promet in znaša: 2‰ pri prometu od 2 do 5 milijonov din, 3‰ pri prometu od 5 do 10 milijonov din, 4‰ pri prometu od 10 do 15 milijonov din itd. in doseže 10‰ pri prometu nad 100 milijonov din.

Podjetjem in obratom, ki so zavezani posebnemu davčnemu dodatku po členu 59/II. (t. j. veleblagovnicam, tvornicam, ki prodajajo blago v industrijskih prodajalnicah, ter trgovskim in obrtnim podjetjem, ki imajo podružnice), se odmerja minimalni pridobninski davek v dvojnem znesku.

Pridobnina malih obrtnikov. Mali obrtniki, ki delajo z ročno močjo brez uporabe pogonskih strojev z največ dvema pomočnikoma, so plačevali pavšalno pridobnino, toda le v krajih z manj kot 20.000 prebivalci. Lestvica tega pavšalnega davka je sedaj z novo uredbo izpremenjena, razširi se pa tudi na ostale kraje. Lestvica znaša:

v krajih s prebivalci		brez tuje delov. moči	z enim pomočn.	z dvema pomočn.
do 5000		80	150	240
od 5.000 do 10.000		120	210	320
od 10.000 do 20.000		200	330	480
nad 20.000	I. kat.	220	370	540
	II. kat.	260	420	600
	III. kat.	300	470	660
	IV. kat.	340	520	720
v Beogradu	I. kat.	500	450	640
v Zagrebu	II. kat.	350	550	720
v Ljubljani	III. kat.	450	650	960
	IV. kat.	550	800	1200

Razdelitev obrtnikov v kategorije bo izvršil finančni minister. Tisti obrtniki, ki ne bodo uvrščeni v kategorije, bodo tudi v bodoče plačevali pridobnino po davčni osnovi. — Mali obrtniki, ki se obdavčijo s pavšalnimi zneski pridobnine, morajo vsako leto do 31. januarja prijaviti davčni upravi število pomočnikov, ki jih zaposlujejo. Če se jim med letom število pomočnikov poveča, so dolžni to prijaviti v 15 dneh po nastali spremembi. Ako bi tega ne storili, se jim naloži kazen od 200 do 5.000 din in poleg tega izguba pravice do pavšalnega obdavčenja za dve leti.

Rentni davek

Rentni davek se je doslej pobiral na dva načina, tako da ga je davčni zavezanec plačal neposredno sam ali pa tako, da je plačeval posredno po dolžniku, ki mu je davek odbil od obresti ali od rente in ga oddal državni blagajni. V primeru, da je davčni zavezanec plačeval rentni davek neposredno sam, je davek znašal 15%, za obresti posojil pa 12%, ako je bila obrestna mera nižja kot 12%. Za vdove, osebe pod skrbstvom in za ostale siromašne osebe, katerih skupni dohodki niso dosegli 10.000 din na leto, je znašal rentni davek 8%.

Te določbe ostanejo še naprej v veljavi. Doda se pa nova določba: »Istotako znaša rentni davek 15% od obresti stalnih posojil pravnih oseb, ki ne plačujejo v kraljevini družbenega davka, četudi bi se davek pobiral posredno po dolžniku po členu 71. tega zakona.«

Besedilo člena 69/II., se spremeni in se glasi:

»Rentni davek znaša 6% od vsakih 100 din davčne osnove v sledečih primerih iz člena 71. zakona:

a) na obresti od izdanih vrednostnih papirjev brez ozira na to, ali se izplačilo vrši z odkupom kupona ali na kak drug način;

b) na obresti od denarnih zneskov, ki jih sprejemajo denarni zavodi zaradi obrestovanja.«

Še naprej ostane v veljavi drugi odstavek člena 69/II.: »Izjemoma znaša rentni davek 3%, t. j. 3 dinarje od vsakih 100 dinarjev obresti na hranilne vloge po knjižicah ali tekočih računih pri Poštni hranilnici, pri zadrukah omenjenih v čl. 76., točkah 7. in 8., pri regulativnih in občinskih hranilnicah in uradniških kreditnih zdrukah«. Ta določba je ostala torej nespremenjena, pač pa se je ugodnost 3-odstotnega plačevanja rentnega davka na novo priznala tudi občinskim hranilnicam, dočim so to ugodnost doslej imele le regulativne hranilnice.

Besedilo člena 71. zakona se je spremenilo popolnoma in se odslej glasi:

Rentni davek se v naslednjih primerih pobere po dolžniku, ki je zavezan, da za račun države odbije po zakonitih stopnjah iz člena 69. zakona in državni

blagajni izroči davek na dohodek, zavezan rentnemu davku.

Davek na rente so dolžni zadržati in izročiti državni blagajni:

1. Vse blagajne države in samouprav ter njihovih ustanov in zavodov in javnih fondov, kadar izplačujejo ali v račun odobravajo temu davku zavezani in od njega ne oproščeni dohodek;

2. vsa podjetja, zavezana javnemu polaganju računov, ki so načelno podvržena družbenemu davku, ter vsi zavezanci pridobnine, ki morajo voditi poslovne knjige po členu 53.a zakona, kadar izplačujejo ali v računu odobravajo rentnemu davku podvrženi in od njega ne oproščeni dohodek.

Pravilnost davčne osnove in uporabljanja davčnih stopenj preizkusi davčno oblastvo. Če se ugotovi nepravilnost v poslovanju oseb (podjetij), ki so zavezane, da odbijajo davek v škodo države, se bo škoda nadomestila z 8% obrestmi za ves ustrezen čas, vrh tega se pa uporabijo še kazenske odredbe drugega odstavka člena 159. zakona.«

Važna sprememba nasproti dosedanjim predpisom obstoji v tem, da morajo rentni davek odbijati in državni blagajni odvajati odslej tudi pridobnini zavezana podjetja, ki morajo voditi poslovne knjige po členu 53.a, kakor je bilo zgoraj povedano.

Družbeni davek

Uredba obsega nekaj novih določb glede družbenega davka. Po novem besedilu člena 74. so družbenemu davku zavezana:

1. Naslednje pravne osebe, ki imajo svoj sedež na področju naše države:

a) delniške družbe, komanditne druž-

be na delnice, družbe na omejeno zavezo in zadruge;

b) rudarske družbe, zavarovalnice, hranilnice, združenja, samostojni fondi in ustanove (zadužbine), kolikor so zavezane javnemu polaganju računov;

2. pridobitna podjetja države in samoupravnih edinic;

3. inozemske pravne osebe glede njihovega poslovanja, odnosno posestva v naši državi, če imajo na področju naše države nepremičnine in ali poslovne naprave. Kot poslovne naprave je razumeti poleg sedeža in uprave tudi odcepke in podružnice, tvornice in delavnice, prostore za nakupovanje in prodajanje, skladišča in druge poslovalnice, kakor tudi stalna zastopstva. Kot poslovna naprava inozemske pravne osebe se smatra tudi vsako podjetje v državi, pri katerem posluje inozemska pravna oseba v glavnici ali pri razdelitvi dobička ali na kakšen drug način s 50%, oziroma če vsaj s 50% oskrbuje to podjetje z blagom.

S to uredbo so prizadete zlasti tuje družbe, ki so bile do sedaj podvržene družbenemu davku samo tedaj, če so imele v naši državi registrirano zastopništvo (podružnico, agenturo, zalogo itd.) ali če so imele na našem ozemlju nepremičnine.

Davčna prostost zadrug in združnih zvez. V členu 76. zakona se spreminjajo odredbe 7. in 8. točke.

Točka 7., člen 76., se briše popolnoma in se odslej glasi:

»7. Tega (t. j. družbenega) davka se opraščaj vse zadruge in njihove zveze, osnovane po zakonu o gospodarskih zadrugah z dne 24. septembra 1937, če po svojih pravi-

lih, pa tudi dejansko poslujejo v skladu z odredbami tega zakona. Vendar se nabavne in prodajne zadruge opraščajo tega davka samo tedaj, če poleg tega ne prodajajo alkoholnih pijač in luksuznih predmetov iz seznama, ki ga določi finančni minister v sporazumu z ministri, ki izvršujejo po § 105. zadržnega zakona nadzorstvo nad poslovanjem zadrug in njihovih zvez. Prodaja alkoholnih pijač in luksuznih predmetov kakor tudi prekršitev odredb zakona o gospodarskih zadrugah glede načina poslovanja povzroči izgubo pravice do oprostitve za dve leti.

Revizijske zveze so dolžne, da o vsaki kršitvi, ki povzroči izgubo davčne oprostitve, obveste pristojno finančno direkcijo najkasneje v treh letih od dne, ko je bila kršitev storjena, v nasprotnem primeru so odgovorne po členu 141. tega zakona.

Točka 8., člena 76., se spremeni in se glasi:

»8. Zdravstvene zadruge in njihova zveza, osnovana po zakonu od 19. decembra 1930 (se oprošča tega davka) pod pogoji, ki so predpisani za zadruge iz prejšnje točke, in sicer tako, da veljajo tudi zanje ondi navedene odredbe o izgubi pravice do davčne oprostitve, kakor tudi o dolžnostih in odgovornosti zveze.

Izpustita se iz besedila zakona prvi in drugi odstavek izza 8. točke člena 76. Ta dva odstavka sta obsegala določbe, po katerih niso imele zadruge pravice do davčne oprostitve, če so poslovale z

nečlani in je vsak odstopek od predpisov zakona v teh točkah, kakor tudi prodajanje alkoholnih pijač in prodaja luksuznih predmetov povzročil izgubo davčne oprostitve za dve leti.

V zvezi s temi novimi predpisi glede davčne oprostitve zadrug naj še omenimo, da se črta v celoti dosedanje besedilo § 84., po katerem ni bil zavezan davku presežek, odnosno del presežka, ki so ga nabavljalne (konsumne) kreditne, proizvajalne, prodajalne, zdravstvene in podobne zadruge razdeljevale po pravilih med svoje člane v razmerju poslovanja z zadrugo.

Poostrene določbe za odmero družbenega davka v sumljivih primerih. Členu 81. zakona so dodane določbe za primer, da obstoji opravičen sum v verodostojnost poslovnih knjig. Kot davku podvrženi dobiček se smatra vsako rezerviranje dobička. Kolikor davku zavezani dobiček, ki je ugotovljen po predpisih tega zakona, ne ustreza obsegu poslovanja in višini izkazanih poslovnih stroškov podjetja in ima davčno oblastvo opravičen sum v verodostojnost knjig in knjižnih podlag, tako da ne more pravilno oceniti točnosti izkazanega kosmatega dobička po zaključnem računu, tedaj ugotovi davčno oblastvo kosmati dobiček samo na podlagi primerjave s sličnim podjetjem. Če pa ne more kosmati dobiček ugotoviti niti na ta način, tedaj ga določi davčno oblastvo po svobodnem preudarku, upoštevajoč možni dobiček po vseh konkretnih dejstvih ter lokalnih in splošnih pogojih. V tem primeru pade breme protidokaza na davčnega zavezanca.

Določbe glede odbitnih postavk so se nekoliko izpremenile, vendar te spre-

membe nimajo posebnega pomena za zadruge in jih zato ne navajamo.

Poostrene so kazni za primer, da bi se davčni zavezanec branil dovoliti na pismeno zahtevo davčnega oblastva vpogled v svoje poslovne knjige. Globa znaša 10.000 din do 100.000 din (doslej 1.000 do 10.000 din), poleg tega se pa še uporablja predpis o kazenski odgovornosti.

Dopolnilni davek k osnovnemu družbenemu davku se poveča. Do sedaj je znašal dopolnilni davek največ 12%, če je donosnost presegala 24% vložene glavnice. Sedaj se pa lestvica dopolnilnega davka razširi tako, da znaša dopolnilni davek največ 20% od donosnosti nad 100%.

Minimalni davek je tudi nekoliko povečan. Doslej je znašal minimalni davek 2‰ ob letnem prometu do 5 milijonov din, 3‰ pri letnem prometu do 15 milijonov din, 5‰ pri letnem prometu do 30 milijonov din in 8‰ pri letnem prometu nad 30 milijonov din. — Ta lestvica je sedaj spremenjena tako, da znaša minimalni davek od osnove:

2‰ pri prometu do	5 milijonov din		
3‰	10	„	„
4‰	15	„	„
5‰	20	„	„
6‰	25	„	„
7‰	30	„	„
8‰	50	„	„
9‰	100	„	„
10‰	nad 100	„	„

V nobenem primeru ne sme biti minimalni davek manjši kot:

2‰ od vložene glavnice do	5 milijonov din		
3‰	10	„	„
4‰	15	„	„
5‰	20	„	„
6‰	25	„	„
7‰	30	„	„

8 ^{0/00}	od vložene glavnice do 50 milijonov din
9 ^{0/00}	„ „ „ „ 100 „ „
10 ^{0/00}	„ „ „ „ nad 100 „ „

Dividendni davek

Doslej se je plačeval kot davek na dividende, ki jih izplačujejo delniške družbe, poseben davek v izmeri 10% izplačane dividende. Ta davek se pa odslej poveča z dodatnim davkom, ki znaša:

10% od skupnega zneska izplačil ali odobritev, če predstavlja največ 4% obrestovanje vložene glavnice;

15% od skupnega zneska izplačil ali odobritev, ki predstavlja največ 6% obrestovanje glavnice;

20% od skupnega zneska izplačil ali odobritev, ki predstavlja največ 10% obrestovanje glavnice;

25% od skupnega zneska, ki predstavlja več kakor 10% obrestovanje vložene glavnice.

Uslužbenski davek

V členu 89. zakona so naštetih dohodki, od katerih se pobira uslužbenski davek. Obseg teh dohodkov je sedaj povečan in se bo uslužbenski davek pobiral tudi od nekkih službenjskih prejemkov, ki doslej niso bili zavezani uslužbenskemu davku. V tem oziru je dodana nova določba, ki odreja, da se poleg dohodkov, ki so bili že doslej podvrženi temu davku, smatrajo kot davku zavezani:

»3. Izplačane ali priznane tantieme, dnevnicke ali druge slične nagrade članom upravnega in nadzornega odbora in uslužbencem onih podjetij, ki so bodisi trajno, bodisi začasno oproščena družbenega davka ali jim je po dotični

bilanci odmerjen minimalni davek zaradi pomanjkanja davčne osnove.«

Lestvica uslužbenskega davka po členu 95. zakona je segala do sedaj do dohodkov 2880 din tedensko ali do 12 tisoč din mesečno in je uslužbenski davek v tej najvišji stopnji znašal 12%. Sedaj se lestvica podaljšuje in znaša uslužbenski davek:

a) pri tedenskih dohodkih:

od 2.880 din do 3.120 din	12%
„ 3.120 „ „ 3.600 „	15%
„ 3.600 „ „ 4.320 „	14%
„ 4.320 „ „ 4.800 „	15%
nad 4.800 „	16%

b) pri mesečnih dohodkih:

od 12.000 din do 15.000 din	12%
„ 15.000 „ „ 18.000 „	13%
„ 18.000 „ „ 20.000 „	14%
„ 20.000 „ „ 22.000 „	15%
nad 22.000 „	16%

Lestvica uslužbenskega davka po členu 96. na dohodke in koristi, ki se pojavljajo zdaj pa zdaj in niso določeni s stalno letno, mesečno, tedensko ali dnevno vsoto (kakršni utegnejo biti: tantieme, nagrade, sejne in dežurne dnevnicke, provizije in podobno) se menja in v novi obliki odreja, da znaša uslužbenski davek od dohodka:

nad 1.000 din do 1.000 din	4%
„ 1.000 „ „ 3.000 „	5%
„ 3.000 „ „ 5.000 „	6%
„ 5.000 „ „ 8.000 „	7%
„ 8.000 „ „ 12.000 „	8%
„ 12.000 „ „ 15.000 „	9%
„ 15.000 „ „ 25.000 „	10%
„ 25.000 „ „ 50.000 „	12%
„ 50.000 „ „ 75.000 „	14%
„ 75.000 „ „ 100.000 „	16%
„ 100.000 „	18%

V členu 99. zakona se dodaja nov odstavek, da mora podjetje, ki je dolžno odbiti uslužbenski davek, povrniti državi nastalo škodo z 8% obrestmi, poleg tega pa se proti njemu uporabijo kazenske odredbe drugega odstavka člena 139. zakona.

Vrednostni papirji

Pod vrednostnimi papirji razumemo razne listine, ki predstavljajo neko pravico, katero more izvrševati le imejitelj listine. Ta pravica je lahko stvarna pravica, na primer delež na glavnici kakšne družbe, lastninska pravica na premoženju, zastavnopravno zavarovana terjatev ali pa navadna pravica do terjatve. Ni naš namen razpravljati o vseh teh vrednostnih papirjih, ampak se hočemo baviti le z vrednostnimi papirji v ožjem smislu, to je s tistimi, ki so predmet kupčij v večjih množinah in se z njimi kupčuje na borzah in ki služijo plodonosnemu nalaganju denarja. Pa tudi glede teh vrednostnih papirjev, katere imenujemo s tujim izrazom kot efekte, se hočemo omejiti le na tiste vrste, ki so pri nas bolj običajne ter so v večjih množinah v prometu.

Delnice

Delnice so listine, ki predstavljajo delež na osnovni glavnici delniške družbe. Velika podjetja so namreč redkokdaj last posameznikov, ampak so največkrat ustanovljena v obliki družb, pri katerih je s svojim denarjem udeležena cela vrsta oseb. Poleg drugih družb, na primer družb z omejeno zavezo, javnih trgovskih družb, zadrug, pozna naš zakon, kot tudi zakoni drugih držav, tudi delniške ali akcijske družbe. Bistveno za delniške družbe je, da je osnovna glavnica s pravili stalno določena z gotovim zneskom, pri zadrukah se na primer deležna glavnica spreminja zaradi vplačila novih deležev in izplačila deležev izstopivših članov, ter da je ta osnovna glavnica raz-

deljena na gotovo število deležev, o katerih so izdane posebne listine, ki jih imenujemo delnice ali akcije in katere zagotavljajo imetniku te listine vse pravice do družbinega premoženja in dobička, ki pripadajo po družbinih pravilih vsakemu delničarju. Pravice delničarja so vezane na listino, kdor ima v rokah delnico, lahko izvaja pravico delničarja, dočim je na primer pravica člana zadruge vezana na njegovo osebo in more zadružnik članske pravice izvajati le osebno ali pa po osebi, ki jo sam pooblasti.

Običajno se glasijo delnice na okrogli znesek, na primer na 100 din. Ta znesek pomeni imensko ali nominalno vrednost delnice, dočim je prava tečajna vrednost, to je vrednost pri nakupu ali prodaji, lahko drugačna. Zaradi enostavnejšega poslovanja z delnicami izdajajo delniške družbe mnogokrat za več delnic, na primer 5, 10, 20 itd., le eno listino in se glasi torej ena listina na večkratni znesek delnice.

Pri delnici ločimo plašč in talon s kuponsko polo. Plašč delnice je prav za prav listina, v kateri je zabeležena pravica delničarja. Delnici pa je priložena tudi kuponska pola, ki obstoji iz kuponov za tekoča leta, in ta upravičuje imetnika, da dvigne dividendo proti izročitvi kupona za posamezno leto. Ko so vsi kuponi porabljeni, dobi imetnik proti izročitvi talona novo kuponsko polo za nadaljnja leta. Izplačevanje dividende je vedno vezano na predložitev kuponov.

Pod izrazom dividende razumemo obresti, katere izplačuje delniška druž-

ba na delnice. Višina dividende ni določena v naprej, določi jo vsako leto občni zbor družbe, ravna se pač po dobičku, ki ga družba doseže in ki ga more uporabiti za razdelitev dividende. Če ni dobička, potem tudi ni dividende.

Od višine dividende je odvisna prometna vrednost delnic in tiste delnice, na katere izplačujejo družbe le nizko dividendo, bodo imele manjšo vrednost kot pa delnice z visoko dividendo. Če pa delnice sploh ne nosijo nikake dividende, potem izgubijo tudi vsako prometno vrednost, ker papirjev, ki ne nosijo nikakih obresti, ne bo nihče kupoval.

Nimajo pa vedno vse delnice iste družbe enakih pravic do dividende. Včasih izdajo delniške družbe prvenstvene ali prioritete delnice, katerim priznajo prvenstveno pravico do dividende, in sicer največkrat v tem smislu, da morajo dobiti prvenstvene delnice najprej določen odstotek dividende in šele potem, če ostane še kaj dobička, dobijo dividendo tudi navadne delnice. Prvenstvene delnice izdajajo delniške družbe največkrat v primerih, ko potrebujejo nova sredstva, pa si jih ne upajo do-

biti drugače, kakor da delničarjem, ki bodo podpisali nove delnice obljubijo glede dividende gotove prednosti pred starimi delničarji.

Poseben primer je, če je dividenda v gotovem odstotku delničarjem zajamčena. Tako na primer jamči država delničarjem Privilegirane agrarne banke najmanj 5 odstotno dividendo, prej je jamčila za 6 odstotno dividendo. Jamstvo je prevzela država ob ustanovitvi družbe z namenom, da pritegne k podpisovanju delnic čim večji krog delničarjev.

V našem gospodarstvu ne igrajo sicer delnice take vloge kot jo igrajo v kapitalistično bolj razvitih državah. Število podjetij v obliki delniških družb je pri nas precej omejeno, še bolj omejeno pa je število tistih družb, katerih delnice so razširjene v širšem krogu. Med bolj razširjene delnice spadajo pri nas predvsem delnice bank ter delnice nekaterih večjih industrijskih ter rudarskih podjetij, dočim se delnice srednjih in manjših družb nahajajo običajno le v rokah ustanoviteljev in njihovih dedičev.

(Dalje prihodnjč.)

Dr. Emil Čeferin:

Zapisnik o skupščini

Vse tiste zadruge, ki so svoja pravila že prilagodile novemu združnemu zakonu ali pa ki so že ustanovljene po novem zakonu, opozarjamo na predpise novega združnega zakona glede skupščine. Že v lanskem »Narodnem gospodarju« je bilo precej govorjenega o skupščini, tu hočemo zadruge samo opozoriti na novi zapisnik, ki je že novim predpisom prirejen.

Zveza je založila nove zapisnike posebej za kreditne in posebej za nekretnostne zadruge. Ti zapisniki se bistveno razlikujejo od starih zapisnikov, tako da jih bodo nove zadruge morale uporabljati.

Upoštevana je nova terminologija: nič več občni zbor, načelnik, načelstvo, nadzorstvo, računski zaključek, čisti dobiček itd., ampak skupščina, pred-

sednik, upravni odbor, nadzorni odbor, sklepni račun, poslovni prebitok itd.

Skupščini predseduje ali predsednik upravnega odbora (če skliče skupščino upravni odbor), ali predsednik nadzornega odbora (če skliče skupščino v smislu pravil nadzorni odbor), ali tisti, ki ga odredi revizijska zveza (če je skupščino sklicala revizijska zveza), ali pa eden izmed sklicateljev (če so skupščino sklicali zadružniki sami — vsaj ena desetina).

Novo je sedaj tudi to, da je treba vabilo na skupščino zapisniku priložiti. Najboljše pač na ta način, da se dotična stran »Narodnega gospodarja«, v katerem je bilo vabilo objavljeno, prišije ali pa prilepi v knjigo zapisnikov o skupščinah. Prav tako se mora sedaj vedno preden se skupščina prične, napraviti spisek navzočih zadružnikov in navesti število glasov, ki gre posameznemu zadružniku. Ta spisek napravi upravni odbor, podpišeta ga dva člana pod štampljko zadruga. Tudi ta spisek navzočih zadružnikov se prida zapisniku (prišije oziroma prilepi v knjigo zapisnikov o skupščinah).

Zapisnikarja določi skupščina ali pa predsednik upravnega odbora, če pravila tako določajo. Overovatelja zapisnika pa izbere v vsakem primeru skupščina.

To je delo, ki ga je treba opraviti, preden se preide k dnevnemu redu samemu.

Dnevni red skupščine je sedaj v nekem oziru predpisan. Na dnevnem redu vsake redne skupščine morajo biti sedaj sledeče točke:

1. Poročilo upravnega odbora. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Odobritev sklepnega računa. 4. Sklepanje o porabi

poslovnega prebitka oziroma o pokritju poslovne izgube. 5. Predlogi in pritožbe zadružnikov. 6. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 7. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 8. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 9. Določitev skupne vsote, do katere se sme zadruga zadolžiti. Kreditne zadruga morajo poleg tega še določiti najvišjo vsoto hranilnih vlog, ki jih sme zadruga sprejeti, oziroma najvišjega zneska posojila ali kredita, ki ga sme zadruga dati posameznemu zadružniku. Vse te točke morajo biti na dnevnem redu vsake redne skupščine, razen če se niso nekatere že morda obravnavale na izredni skupščini. Na dnevnem redu izredne skupščine pa mora biti vedno točka »Predlogi in pritožbe zadružnikov« in seveda tista točka, zaradi katere se je izredna skupščina sklicala. Od časa do časa pa bo prišlo na dnevni red tudi branje revizorjevega poročila in rešitve revizijske zveze in eventualno prememba pravil. (Če hoče zadruga pravila spremeniti, mora doseči predhodno soglasje revizijske zveze in navesti v vabilu na skupščino spremenjene paragrafe.)

Pri posameznih točkah je nato v zapisniku samem tiskano besedilo, kako so bili posamezni sklepi sprejeti in so obenem zadruga tudi opozorjene na formalne predpise zadružnega zakona. Na koncu zapisnika je še klavzula, da se je dal zapisnik zadružnikom na vpogled v poslovalnici zadruga od dne ... do dne ... Zakon namreč zahteva, da je upravni odbor dolžan zapisnik in pa priloge (vabilo na skupščino in spisek navzočih zadružnikov) dati zadružnikom na vpogled najkasneje od 5. pa do 15. dne po končani skupščini v poslo-

valnici zadruga in ob rednem poslovnem času. Dan, ko se da zapisnik na vpogled, se zaznamuje na zapisniku.

Opozarjamo vse zadruga, ki imajo pravila že prilagodenemu novemu združnemu zakonu, da nove zapisnike pri Zvezi naroče in se točno ravna po gornjih navodilih in po besedilu na teh zapisnikih. Opozarjamo še na to, da je treba za »Narodni gospodar« poslati vabilo Zvezi vsaj do 9. v mesecu, da se potem skupščina lahko vrši po 25. v mesecu. Material za list gre namreč 9. v

tiskarno, »Narodni gospodar« pa izhaja 15. dne v mesecu. Ker pa mora biti 8 dni presledka med objavo, torej med dnem ko »Narodni gospodar« izide in vršitvijo skupščine, se morejo skupščine vršiti šele po 23., če so bile objave do 9. poslane Zvezi.

Prosimo tudi, da se vse objave glasijo enotno, n. pr.: Redna skupščina Hranilnice in posojilnice v ... bo dne ... ob ... uri dop., pop., v poslovnih prostorih. Dnevni red: ...

A. Kralj:

Uredba o posebnem prispevku v narodni obrambni sklad

Z uredbo ministrskega sveta z dne 22. decembra 1939 so bile zelo spremenjene določbe § 19. finančnega zakona za leto 1939./40., s katerimi se je uvedel poseben prispevek za narodni obrambni sklad. Dotični predpisi so dobili skoraj popolnoma novo vsebino. Upoštevajoč prvotno in sedaj spremenjeno besedilo se glase dotične določbe sedaj takole:

1. Zaradi ostvarjanja sredstev, ki naj se stekajo v narodni obrambni sklad, kakor tudi zaradi delnega pokritja službe po 6%-nem državnem posojilu za javna dela in državno obrambo se odmerja in pobira od 1. julija 1939 dalje poseben prispevek za dobo 10 let, t. j. do 30. junija 1949.

2. Za osnovo odmere tega prispevka služi skupni predpis neposrednih davkov, ki se vknjižujejo sumarno v glavni davčni knjigi ene občine (mestnega okraja) pravnim in fizičnim osebam v predhodnem davčnem letu. V ta skupni

davčni predpis (osnovo) pa se ne vnašajo: davek na poslovni promet (splošni in skupni), luksuzni davek in vojnica.

5. Izvzemši od odredb predhodnega odstavka služi za osnovo odmeri posebnega prispevka:

a) obremenitev tekočega davčnega leta: pri osebah, ki se jim prvič predpiše davek, spadajoč po prednjem odstavku v osnovo posebnega prispevka (novi davčni zavezanci) in pri osebah, zavezanih pridobnini, s katero se ne obremenjujejo v davčni glavni knjigi;

b) znesek davka, ki se z odtegovanjem pobira na dohodek, zavezan davku na rente in davku na prejemke iz službenega razmerja in

c) znesek dodatnega davka iz poslednjega odstavka člena 86./I. zakona o neposrednih davkih (t. j. dodatni davek na dividende).

V teh primerih se odmeri in pobere posebni prispevek obenem z davkom, ki mu služi kot osnova.

4. Posebni prispevek znaša od osnove, izračunane po 2., oziroma po 3. točki, in sicer:

nad	do	25 din	10%
25	50	50	12%
50	100	100	14%
100	300	300	16%
300	500	500	18%
500	1.000	1.000	20%
1.000	2.000	2.000	22%
2.000	3.000	3.000	24%
3.000	5.000	5.000	27%
5.000	10.000	10.000	30%
10.000	20.000	20.000	33%
20.000	50.000	50.000	36%
50.000	100.000	100.000	39%
100.000	200.000	200.000	42%
200.000	500.000	500.000	45%
500.000	1.000.000	1.000.000	48%
1.000.000	3.000.000	3.000.000	50%
3.000.000	7.000.000	7.000.000	53%
7.000.000	12.000.000	12.000.000	56%
7.000.000	12.000.000	12.000.000	56%
12.000.000	in več		60%

5. Posebni prispevek po višji stopnji ne sme biti večji od prispevka po najbližji nižji stopnji, povečanega za razliko, zaradi katere se uporablja višja stopnja.

Pri izračunavanju posebnega prispevka se vrši zaokroževanje po predpisu člena 6. zakona o neposrednih davkih (to je ulomki dinarja do 50 par se ne jemljejo v poštev, preko 50 par pa se zaokrožijo na cel prihodnji dinar).

6. Pri izračunu davčnega predpisa (osnove prispevka) za posamezno osebo se trajna oprostitev od davka po katerem koli zakonu upošteva, to je se ne vnaša v davčni predpis (osnovo prispevka). Nasprotno se pačasne davčne oprostitve (olajšave) ne upoštevajo, marveč se v davčni predpis (osnovo prispevka) vnese zadevni idealno odmerjeni davek.

7. Spremembe v višini davčnega predpisa (osnove prispevka), ki nastanejo morda pozneje zaradi pritožbe itd., se takoj uradno upoštevajo in se od-

merjeni posebni prispevek po tem s pripisom ali odpisom popravi.

8. Od oseb, ki imajo 5 ali 4 zakonske žive, nedoletne otroke, se pobira posebni prispevek po najbližji nižji stopnji, torej za eno stopnjo nižje, od onih pa, ki imajo 5 ali več zakonskih živih nedoletnih otrok, se pobira prispevek po nadaljnji naslednji nižji stopnji, torej za dve stopnji nižje od redne stopnje, v katere take osebe po višini svojega davčnega predpisa (osnove prispevka) spadajo.

9. Od oseb nad 50 let starosti, ki niso poročene, kakor tudi od oženjenih ali vdovcev brez otrok, se pobira posebni prispevek po naslednji višji stopnji, ki sledi redni stopnji, v katero bi taka oseba po višini svojega davčnega predpisa (osnove prispevka) spadala.

10. Na davek od prejemkov iz službenega razmerja se pobira posebni prispevek s polovico zadevnega zneska prispevka.

Posebni prispevek se ne pobira na uslužbenški davek, kadar znesek prispevka ne presega 50 par.

10.a Na rentni davek, ki se pobira z odtegotovanjem po določbi člena 71. zakona o neposrednih davkih, se pobira posebni prispevek v višini $\frac{1}{3}$ osnove.

Na dodatni davek po poslednjem odstavku čl. 86/I. zakona o neposrednih davkih (t. j. na dividendni davek) se pobira posebni prispevek s 40%.

V teh primerih se ne uporabljajo odredbe točke 8. in 9.

Navodila za izvrševanje te uredbe predpiše minister za finance.

Ta uredba stopi v veljavo z dnem, ko se razglasi v »Službenih novinah«, uporablja se pa od 1. januarja 1940.

Zvezine objave

Dolžnosti zadrug v zvezi s skupščino

1. **Pred skupščino** morajo nove zadruge, ki so ustanovljene po predpisih novega združnega zakona, in pa tiste zadruge, ki so že prilagodile pravila predpisom novega združnega zakona, poslati Zvezi najmanj 7 dni prej vabilo na skupščino z dnevnim redom.

Obenem s tem vabilom se mora Zvezi poslati en izvod računskega zaključka za preteklo poslovno leto in prepis pismenega poročila upravnega in nadzornega odbora, ki ga morata ta dva organa predložiti združni skupščini.

Če je vabilo na skupščino namenjeno za objave v našem glasilu »Narodni gospodar«, naj se to posebej pripomni.

Po skupščini morajo nove zadruge poslati Zvezi v 30 dneh celoten prepis zapisnika o skupščini in prepis vseh prilog, ki se dodajajo zapisniku (vabilo na skupščino, spisek na skupščini navzočih združnikov in pooblastila zastopnikov). Te priloge mora overiti upravni odbor. Vzorec za zapisnik po novih odredbah se dobi pri Zvezi.

2. **Stare zadruge**, t. j. one, ki še niso prilagodile pravil po predpisih novega združnega zakona, morajo Združni zvezi kot revizijski oblasti poslati celoten prepis zapisnika o občnem zboru in rač. zaključek za preteklo poslovno leto. Zadruge naj to svojo dolžnost izvrše takoj, da ne bo treba pošiljati opominov. Članice, ki spadajo v okoliš okrožnih sodišč v Celju, Mariboru in Murski Soboti, naj poleg tega pošljejo po en izvod računskega zaključka tudi našemu oddelku v Mariboru.

Članicam se priporoča, naj svoje računske zaključke, preden jih predložijo občnemu zboru v odobrenje, pošljejo v pregled Zvezini pisarni v Ljubljani, oziroma v Mariboru.

3. **Zadruge**, ki bodo spremenile svoja pravila po določbah novega združnega zakona, morajo poslati Zvezi izvod novih pravil, na katerih je sodišče potrdilo, da so nova pravila vpisana v združni register.

4. **Finančni direkciji** (odsek za neposredne davke) mora vsaka zadruga, bodisi, da je oproščena družbenega davka, bodisi da mu je podvržena, predložiti prijavo za odmero, oziroma za oprostitev družbenega davka. Tiskovine se dobe pri Zvezi, kjer naj se pravočasno naroče, če jih zadruga nima.

Tej prijavi je treba predložiti priloge, ki so v besedilu prijave izrecno omenjene, namreč:

1. En izvod pravil;
2. dva izvoda računskega zaključka za preteklo in en izvod za predpreteklo poslovno leto;
3. prepis zapisnika o skupščini, na kateri je bil odobren računski zaključek za zadnje poslovno leto; ta prepis se lahko priloži le v izvlečku v tistih točkah, ki se nanašajo na odobritev računskega zaključka in na sklep o uporabi poslovnega prebitka (dobička), oziroma o pokritju izgube;
4. pojasnilo, če in koliko je bilo izdanega iz kakšnega rezervnega fonda;
5. seznam izplačanih službenih prejemkov združnih nameščencev; obenem je navesti, ali je zadruga plačala

uslužbenski davek iz svojega, v kolikšnem znesku in kdaj; če zadruga nima nobenega uslužbenca, se pri 5. točki prijave pripiše pripomba: »Zadruga ni imela uslužbencev«;

6. nadroben izkaz upravnih (režijskih) stroškov;

7. posebna izjava upravnega odbora, da je zadruga izpolnjevala vse pogoje za davčno oprostitve; izjava mora biti napravljena na prepisanem formularju, ki se dobi pri Zvezi; izjavo mora potrditi Zveza.

Zadruge posebej opozarjamo, da je treba to davčno prijavo vložiti v 15 dneh po skupščini, najkasneje pa v 5 mesecih po preteku poslovnega leta. V nasprotnem primeru se naloži zadrugi globa, ki znaša 15% odmerjenega davka.

5. Registrskemu (t. j. okrožnemu kot trgovskemu) sodišču mora upravni odbor v 30 dneh po skupščini poslati celoten prepis zapisnika in prepis prilog, ki se dodajajo zapisniku (vabila na skupščino, spisek na skupščini navzočih zadružnikov in pooblastila zastopnikov); prepisi teh prilog morajo biti overjeni od upravnega odbora zadruge.

Tudi ta odredba velja le za nove in za tiste zadruge, ki so pravila že prilagodile.

Če so nastale bodisi pri starih, bodisi pri novih zadrugah v sestavi upravnega odbora kake spremembe, je treba izstopivše odbornike prijaviti okrožnemu kot trgovskemu sodišču za izbris v zadružnem registru, nove odbornike pa je treba prijaviti za vpis.

Ravno tako je treba registrskemu sodišču prijaviti vsako spremembo pravil za vpis v zadružnem registru.

Prilagoditev pravil novemu zadružnemu zakonu

Vse zadruge, ki svojih pravil še niso prilagodile novemu zadružnemu zakonu, prosimo, da to čimprej store. Do septembra letošnjega leta bodo morala biti nova pravila pri vsaki zadrugi že vpisana v zadružni register. Postopek za vpis pravil pa traja povprečno en mesec, zato se bodo morali občni zbori za spremembo vršiti vsaj do konca julija. Če kaka zadruga tej dolžnosti ne bi zadostila, jo bo sodišče po službeni dolžnosti brisalo iz zadružnega registra.

Postopek za spremembo se vrši po starih pravilih in po starem zadružnem zakonu. Le če bi kje stara pravila določevala za spremembo pravil kvalificirano večino glasov, to za prilagoditev pravil ne velja. Tu zadostuje nadpolovična večina glasov.

Zveza je za vse vrste zadrug založila nova pravila, ki jih članice lahko vsak čas pri Zvezi dobe. Nova pravila naj se na občnem zboru preberejo, da se člani že takoj seznanijo vsaj z glavnimi določbami. Tri izvode teh pravil naj podpišejo vsi člani načelstva in nadzorstva in naj jih seveda tudi izpolnijo na praznih mestih (delež, eventualno jamstvo, število članov upravnega in nadzornega odbora). Vse tri izvode pravil, zapisnik občnega zbora in običajno prijavo na okrožno sodišče naj upravni odbor vloži na okrožno sodišče, ki bo nova pravila registriralo. Sodišče bo zadrugi vrnilo dva izvoda pravil, enega pa bo obdržalo v registru. Od obeh izvodov obdrži zadruga en izvod, enega pa pošlje Zvezi.

Podrobnejša navodila glede spremembe pravil dobe zadruge v lanskem

»Narodnem gospodarju«. Če bi jim pa še kaj ne bilo jasno, naj povprašajo pismeno ali ustno pri Zvezi.

Podaljšava roka glede odložitve izplačil

Ve zaščitene posojilnice, katerim rok glede odložitve plačil v kratkem poteče, opozarjamo, da še pred potekom roka prosijo za podaljšanje zaščite, če seveda hočejo zaščito uživati še nadalje. Ko takim posojilnicam namreč zaščita poteče, ni nobenega pravnega sredstva več, da bi se jim mogla zaščita še dovoliti, oziroma podaljšati.

Za podaljšanje prosijo posojilnice na podlagi člena 14., odst. 3. uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov. Prošnjo je treba na primeren način obrazložiti, podpisati pa jo morajo vsi člani načelstva in nadzorstva. Priložiti je treba zadnji računski zaključek in oboje poslati Zvezi. Zveza predloži prošnjo z računskim zaključkom in s svojim priporočilom ministrstvu za kmetijstvo.

Da ponovimo: posojilnice naj pogledajo, kdaj jim po dekretu, ki so ga dobile od ministrstva, rok poteče in naj pred potekom roka prošnjo pošljejo Zvezi.

Odprava pri reviziji ugotovljenih nedostatkov

Nekatere v letu 1959. revidirane zadruge še niso poročale o odpravi nedostatkov in o izvršitvi revizijskih naročil, četudi jim je dovoljeni rok že potekel.

Opozarjamo vse take zadruge, da jih ne bomo več opominjali in da bomo postopali proti njim po določilih zakona.

Tiskovine in poslovne knjige za zadruge iz mariborskega okoliša

Vse zadruge iz okoliša Maribor opozarjamo, da dobijo vse potrebne knjige, tiskovine in šampiljke pri našem oddelku v Mariboru, če jih pridejo osebno iskat. Če pa naročajo knjige in tiskovine pismeno, naj jih naročajo direktno pri centrali v Ljubljani.

Sposobnost zadrug za državne dobave potrjuje revizijska zveza

Glavna zadrugna zveza nas je obvestila, da je zakonu o državnem računovodstvu dodan nov stavek, ki se glasi:

»Za gospodarske zadruge, ki obstojajo v smislu zakona o gospodarskih zadrugah, izdaja potrdilo o sposobnosti in konkurenčni zmožnosti pristojna revizijska zveza, v kateri je dotična zadruga včlanjena.«

Gospodarska zveza v Ljubljani notira naslednje cene: Tomaževa žlindra baza 18% Din —.—; rudninski superfosfat v vrečah po 50 in po 100 kg à Din 116.—; kalijeva sol po 100 kg Din 165.—; kostni superfosfat Din 125; apneni dušik v pločevinastih bobnih Din 211.—; apneni dušik v papirnatih vrečah Din 185.—; kostna moka Din 100.—; nitrofoskal v vrečah Din 150.—; modra galica —.—; žveplo —.—. Pri vagonskem odjemu se cene za gnojila in cement znatno znižajo na franco vsaka postaja. Nitrofoskal, apneni dušik pri najmanjšem odjemu 10.000 kg franko vsaka postaja. Modra galica pri vagonskem odjemu po konkurenčni ceni.

PRILOGA NARODNEMU GOSPODARJU ŠTEV. 1., 1940

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Redni občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruga, r. z. z o. z., v Braslovčah bo 2. februarja 1940 ob 15. uri v Društvenem domu v Braslovčah. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrditev računskega zaključka za leto 1939. 3. Poročilo o izvršeni reviziji. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Sprememba pravil. 7. Slučajnosti.

Skupščina Nabavne in prodajne zadruga v Cerknici, r. z. z o. z., bo dne 28. januarja 1940 ob 1. uri popoldne v šoli kaplanije v Cerknici. Dnevni red: 1. Poročilo upravnega odbora. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Branje revizorjevega poročila in rešitve revizijske zveze. 4. Odobritev sklepnega računa za poslovno l. 1939. 5. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka oziroma o pokritju poslovne izgube. 6. Predlogi in pritožbe združnikov. 7. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 8. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 9. Volitev nadzornega odbora in namestnikov.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Horjulu bo dne 28. januarja 1940 ob 3 popoldne v zadrugi. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1939. 3. Sprememba pravil. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Redna letna skupščina Mlekarske in prodajne zadruga v Hotavljah, r. z. z o. z., bo dne 14. februarja 1940 ob 2 popoldne v društvenem domu na Trati. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje skupščine. 2. Poročilo a) upravnega odbora, b) nadzornega odbora. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Predlogi in pritožbe. 5. Odobritev računskega zaključka za leto 1939. 6. Volitev a) dveh članov upravnega odbora, b) dveh članov nadzornega odbora, c) namestnikov. 7. Določitev najvišje vsote, do katere se sme zadruga zadolžiti. 8. Slučajnosti.

Redni občni zbor Stavbne zadruga »Družina in dom« na Jesenicah, r. z. z o. z., bo 23. januarja 1940 ob 20 v prostorih Krekovega doma na Jesenicah. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje zapisnika izrednega občnega zbora. 3. Poročilo načelstva. 4. Poročilo o izvršeni reviziji in čitanje revizijskega poročila. 5. Poročilo nadzorstva. 6. Odobritev računskega zaključka za poslovno leto 1939. 7. Sklepanje o likvidaciji. 8. Volitev načelstva. 9. Volitev nadzorstva. 10. Slučajnosti.

Redna letna skupščina Hranilnice in posojilnice na Ježici, z. z n. j., bo dne 30. januarja 1940 ob 6 zvečer v poslovnih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo upravnega odbora. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Odobritev sklepnega računa za leto 1939. 4. Sklepanje o pokritju poslovne izgube. 5. Predlogi in pritožbe združnikov. 6. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 7. Nadomestna volitev članov upravnega odbora. 8. Nadomestna volitev člana nadzornega odbora. 9. Slučajnosti.

VI. redna glavna skupščina Zveze mlekar-skih zadrug v Ljubljani, z. z o. j., bo v nedeljo 11. februarja 1940 ob 9 dopoldne v lovski sobi hotela »Metropol« (»pri Mikliču« nasproti glavnega kolodvora). Dnevni red: 1. Poročilo upravnega odbora. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Potrditev računskega zaključka za leto 1939. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Volitev upravnega odbora. 6. Volitev nadzornega odbora. 7. Gospodarski načrt za leto 1940. 8. Pritožbe in predlogi članic. 9. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijske zadruga v Lomu, p. Tržič, r. z. z o. z., bo na praznik 2. februarja 1940 ob 9 dopoldne pri odborniku Antonu Godnovu, posestniku na Slapu pri Tržiču. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Poročilo o izvršeni reviziji. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Sprememba pravil. 7. Določitev združnega poslovnika. 8. Slučajnosti.

Redni občni zbor Strojne zadruga v Lužah, r. z. z o. z., bo v nedeljo 4. februarja 1940 ob 8 zjutraj pri načelniku. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1939. 4. Sprejem novih pravil. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Živinorejske zadruga v Mozirju, r. z. z o. z., bo 28. januarja 1940 ob 8 dopoldne v posojilnični hiši št. 14. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva. 3. Strokovno predavanje okrajnega kmet. referenta in odposlanca zveze. 4. Odobritev računskega zaključka za l. 1939. 5. Čitanje revizijskega poročila. 6. Sprememba pravil. 7. Sprememba plačila deležev. 8. Poročilo o mlečni kontroli in rodovniško poročilo. 9. Poročilo blagajnika. 10. Določitev delegata za zvezino skupščino. 11. Slučajnosti.

Občni zbor Gospodarske zadruga z o. z. v G. Petrovcih bo dne 28. januarja 1940 ob 14 v združnih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelnika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Računski zaključek. 5. Volitev načelnika, podpredsednika odbora in nadzornega odbora. 6. Slučajnosti.

Redna skupščina Kmetijske zadruga okoliša občine Ovshe na Sr. Dobravi, r. z. z o. z., bo 28. januarja 1940 ob 10. uri v šoli na Sr. Dobravi. Dnevni red: 1. Branje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Branje revizijskega poročila. 4. Odobritev računskega zaključka za leto 1939. 5. Volitev dveh članov upravnega odbora po žrebu. 6. Volitev enega člana nadzornega odbora po žrebu. 7. Sklepi in predlogi.

Občni zbor Kmetijske strojne zadruga za Pevno in okolico, r. z. z o. z., bo 4. februarja 1940 ob 2 popoldne pri Matevžu Kalanu. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Poročilo načelstva o delovanju strojev. 4. Volitve nadzorstva in načelstva. 5. Sprememba pravil. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Zadrugne elektrarne v Pirničah, r. z. z o. z., bo 28. januarja 1940 ob 14. uri v šoli v Zg. Pirničah. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrditev računskega zaključka za leto 1939. 4. Sprememba pravil. 5. Sprememba poslovnega pravilnika. 6. Volitev članov uprave in nadzornega odbora. 7. Slučajnosti.

VI. redna skupščina Nabavne in prodajne zadruga na Rakeku, z. z o. j., bo 11. februarja 1940 ob 14. uri v Gasilskem domu na Rakeku. Dnevni red: 1. Poročilo upravnega in nadzornega odbora. 2. Citanje revizijskega poročila in odredb Zadrugne zveze. 3. Sklepanje o ukinitvi rakovške poslovalnice. 4. Predlogi in pritožbe članov. 5. Sklepanje: a) odobritev letnih sklepnih računov, b) uporaba poslovnega prebitka,

c) razrešnica članom upravnega in nadzornega odbora. 6. Nadomestna volitev v upravni in nadzorni odbor. 7. Določanje vsote, do katere sme zadruga najeti posojilo.

Občni zbor Strojne zadruga na Bukovici, r. z. z o. z., bo dne 11. februarja 1940 ob 11. uri popoldne na Bukovici štev. 6. — Dnevni red: 1. Poročilo nadzorstva in načelstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1939. 3. Volitve načelstva. 4. Volitve nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Pašniške zadruga v Skakovcih, r. z. z o. z., bo 28. januarja 1940 ob 2 popoldne v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnje seje in overovitev. 2. Obračun za leto 1939. 3. Sprememba pravil po novem združenem zakonu. 4. Slučajnosti.

Redna skupščina Kmetijske blagovne zadruga z o. j. v Slovenjgradcu bo v soboto dne 27. januarja 1940 ob pol 9. uri v župnijski dvorani v Starem trgu. Dnevni red: 1. Poročilo upravnega odbora. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Predlogi in pritožbe združnikov. 4. Nadomestne volitve po § 45. združničnih pravil. 5. Določitev skupne vsote: a) do katere višine sme zadruga najeti kredit; b) do katere višine sme zadruga dati kredit članom. 6. Nastavitev poslovdje po § 36. združničnih pravil. 7. Poročilo o načrtnem blagovnem delu. 8. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Tomišlju, r. z. z n. z., bo 4. februarja 1940 ob 10 popoldne v poslovnih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1939. 3. Sprememba pravil v smislu novega združnega zakona. 4. Slučajnosti.

Člani Zadrugne zveze dobivajo list brezplačno • Cena listu za naročnike 25 din na leto • Rokopisi naj se pošiljajo na naslov uredništvo „Narodnega gospodarja“ v Ljubljani. Zadrugna zveza. Rokopisi se ne vračajo • Izdajatelj Zadrugna zveza v Ljubljani • Odgovorni urednik dr. E. Čeferin v Ljubljani • Za Zadrugno tiskarno M. Blejec v Ljubljani.